

רשומות

הצעות חוק

14 בנובמבר 1972

1029

ח' בכסלו תשל"ג

עמוד

77

חוק לחיקון פקודת בריאות העם (מס' 5), תשל"ג—1972.

מ ב א

פקודת בריאות העם, 1940, תוקנה מספר פעמים לפני הקמת המדינה ולאחריה, אך בעיקרה עומדת היא בתקפה עד היום, עם כל מה שהתיישן בה, בעוד שהחוקים האנגליים מתחום הבריאות ששימשו יסוד לה תוקנו ושנונו במידה רבה.

ההתפתחות וההתקדמות שחלו ברפואה בכלל וברפואה הציבורית בפרט גרמו לשינויים בסוג השירותים הניתן לציבור, ועקב כך לשינויי מבנה במשרד הבריאות. מתוך כוונה לתת ביטוי חקיקתי לשינויים אלה, מינה שר הבריאות, בתיאום עם היועץ המשפטי לממשלה, ועדה בין-משרדית בהשתתפות נציגי משרד הבריאות, משרד המשפטים ומשרד הפנים. הועדה נתבקשה להמליץ על תיקונים בפקודה הקיימת, או על עקרונות לחוק חדש. הועדה החליטה לבקוט בשתי הדרכים כאחת: להכין מיד המלצות לתיקונים שאינם סובלים דיהוי בפקודה הקיימת, ולעבד לאחר מכן המלצות כוללות וממצות לחוק חדש.

המלצות הועדה על תיקונים בפקודה מוצאות את ביטויין בהצעת החוק המוגשת בזה. הצעת החוק דנה בסמכויות השר להשגת מידע סטטיסטי על מצב הבריאות במדינה, במבנה השירות הסניטרי על דרגיו, בהוראות בדבר סילוק מפגעים, במניעת השקיה במי שפכים, ובפיקוח על מכשירים רפואיים, שלא היה קיים עד היום. כן מוצע להחמיר בענשים על עבירות על הוראות הפקודה.

חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 5), תשל"ג-1972

1. (א) בסעיף 2 לפקודת בריאות העם, 1940: (להלן - הפקודה), במקום הגדרת "הרופא הממשלתי הראשון" ו"הרופא הממשלתי" יבוא:
 "רופא מחוזי" - רופא ממשלתי ששר הבריאות הפקידו על לשכת בריאות מחוזית או נפתית;
 "רופא ממשלתי" - רופא בשירות משרד הבריאות;".
- (ב) בכל מקום בפקודה שנאמר בו "רופא ממשלתי ראשון" יבוא "רופא מחוזי".
2. אחרי סעיף 3 לפקודה יבוא:

הוספת חלק ב'

"חלק ב' 1 - השירות הסניטרי"

- 3א. שר הבריאות ושר הפנים כאחד, לאחר התייעצות עם שר האוצר, רשאים לקבוע בתקנות הוראות בדבר ארגונו ותפקידיו של השירות הסניטרי ברשויות הסניטריות המקומיות.
- 3ב. (1) שר הבריאות רשאי לקבוע בתקנות את הכשירויות של התב-רואנים ושל עובדי בריאות אחרים שברשויות המקומיות ובשירות המ-דינה, על סוגיהם ודירוגיהם, ולא יתמנה אדם למשרה ברשות מקומית או בשירות המדינה שנקבעו לה תנאי כשירות לפי סעיף זה אלא אם נתקיימו בו תנאי הכשירות.

קביעת תקנים

כשירויות

דברי הסבר

- (I) אזורים סניטריים עירוניים, וכן
 (II) אזורים סניטריים כפריים
- עלשם הקיצור קרויים אזורים אלה בפקודה זו בשם "אזוריים עירוניים" ו"אזוריים כפריים". ואזוריים עירוניים וכפריים אלה יהיו כפופים לשיפוטן של רשויות סניטריות מקומיות כמוגדר בסעיף 2, אשר תהיינה להן הסמכויות המוזכרות בפקודה זו.
- (2) אזוריים סניטריים עירוניים יהיו האזוריים הכפריים מומן לזמן לשיפוט של מועצת עיריה או של מועצה מקומית שהוקמה עפ"י פקודת העיריות, 1934, או פקודת המועצות המקומיות. אזוריים סניטריים כפריים יהיו אותם האזוריים ששר הבריאות יכריז עליהם מומן לזמן בצו כעל אזוריים סניטריים כפריים.
- הסעיף אינו קובע דבר בקשר לארגון שירות סניטרי, הרכבו ותפקידיו. חלק ב' 1 המוצע מאפשר קביעת הוראות בענין זה.
- סעיף 3ב בא להסמיך את שר הבריאות לקבוע כשירויות ודירוגים לתברואנים ולעובדי הבריאות, הן ברשויות מקומיות והן בשירות המדינה. הצורך בהסדר מעין זה התעורר מומן, כי רובו של סגל עובדי התברואה בשי-

סעיף 1 בביצוע הוראות הפקודה פועל משרד הבריאות באמצעות לשכות הבריאות שבמחוזות ובנפות של הארץ, כשבראש כל לשכה עומד רופא. אולם הפקודה איננה מכירה עדיין את התארים של רופא מחוזי ורופא נפתי, אלא רק את המונחים "רופא ממשלתי ראשון" ו"רופא ממשלתי" - זאת כיום הגדרתם בסעיף 2 לפקודה:

"הרופא הממשלתי הראשון" פירושו הרופא הממשלתי הראשון של מחלקת הבריאות, והרופא הממשלתי פירושו רופא ממשלתי של מחלקת הבריאות.

משרות אלה אינן קיימות עוד במערכת משרד הבריאות, לא ביחידות השדה (לשכות הבריאות), לא במינהל המרכזי, ואף לא בבתי-החולים הממשלתיים. מוצע להתאים את מינוח הפקודה למערכת המינהלית הקיימת, ועם זאת לתת סמכויות זהות, מבחינת החוק, לרופאים שבראש לשכת בריאות מחוזית או נפתית.

סעיף 2 סעיף 3 לפקודה קובע:

"אזוריים סניטריים עירוניים וכפריים
 3. (1) לצורך פקודה זו תחולק הארץ לאזוריים שהיו קריים:

1 ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' 195; ע"ר תש"ט, תוס' א', עמ' 169; ס"ח תשכ"ב, עמ' 12; ס"ח תשכ"ה, עמ' 275; ס"ח תשל"ג, עמ' 102.

(2) בתקנות כאמור יובטח תיאום עם צבא-הגנה לישראל כדי שתברואנים שהוסמכו במסגרת שירותם הצבאי ייקלטו בשירות הסניטרי של המדינה או של הרשויות המקומיות.

3. במקום סעיף 29 לפקודה יבוא:

29. שר הבריאות רשאי לקבוע, דרך כלל או לסוגים של בתי חולים או לגבי סוגי חולים שבהם, יומנים ורשומות אחרות, שקיומם וניהולם חובה על מנתל בית חולים או על רופאיו.

4. אחרי סעיף 29 לפקודה יבוא:

29א. (1) שר הבריאות רשאי בתקנות לחייב מנהל בית חולים או רופא או להגיש לרופא ממשלתי שמינה לכך דינים וחשבונות לפי טופס שנקבע בתקנות וכל מידע מיוחד שידרוש הרופא הממשלתי.

(2) הרופא הממשלתי או מי שהוא הטמך לכך בכתב רשאים בכל עת סבירה לבדוק את היומנים והרשומות המתנהלים בבית החולים, ומנהל בית החולים וכל אדם המועסק בו חייבים להקל על בדיקה כזאת.

(3) הגיעו לשר הבריאות ידיעה או תלונה על מעשה או מחלל שיש עמו חשד סביר לפגיעה בזכות כל שהיא של חולה תוך כדי אשפוזו בבית חולים או עקב אשפוזו כאמור, רשאי רופא ממשלתי כאמור בסעיף קטן (1) לבדוק את הרשומות הרפואיות המתייחסות לאותו חולה, ומנהל בית החולים חייב לספק לרופא הממשלתי כל מידע שידרוש לבירור נסיבות המקרה.

(4) האמור בסעיף זה אינו בא לגרוע מכל חובה שהוטלה בהוראה אחרת של פקודה זו או של חיקוק אחר.

29ב. שר הבריאות רשאי לקבוע בתקנות הוראות המחייבות מנהלי בתי חולים וכל האחראים בהם על קבלת חולים לטיפול, להודיע ללא דיחוי לתחנת משטרה קרובה על כל אדם פצוע, חסר הכרה או מת, שהגיע לבית החולים ושיש חשש סביר שהיה מעורב במעשה אלימות.

הודעה על חשש אלימות

ד ב ר י ה ס ב ר

דה), אלא גם בענין מחלות אחרות - מידע כפי שנהוג לרשמו ביומנים ורשומות של בתי החולים; וכן נחוץ לקבל מידע מסוגים מסויימים של בתי חולים על מחלות שהם מטפלים בהן או על סוגים מסויימים של חולים. הסעיף המוצע בא לאפשר זאת על ידי תקנות שר הבריאות.

סעיף 29א החדש יבטיח פיקוח ממשלתי על בתי החולים. הפיקוח המוצע הוא משולש: סעיף קטן (1) מסמיך את שר הבריאות לקבוע בתקנות חובת הגשת דינים וחשבונות; סעיף קטן (2) מרחיב את הפיקוח הממשלתי במקום (הקיים על פי סעיף 30 לפקודת דה) לבדיקת יומנים ורשומות המתנהלים בבית החולים; סעיף קטן (3) בא להגחיג הגנת חדשה על החולים מפני פגיעה בזכויותיהם תוך כדי האשפוז או עקב האשפוז; משהגיעה לשר הבריאות תלונה או ידיעה אחרת, המעוררת חשד סביר בפגיעה בזכותו של חולה, יהיה רופא

רות הסניטרי המקומי הם עובדים שלא קיבלו הכשרה מקצועית מספקת ואינם ערוכים להתמודדות עם הבעיות התברואיות הרבות הקיימות ברשות מקומית בת זמננו.

בתקנות לענין זה יובטח תיאום עם צבא-הגנה לישראל לקליטת תברואנים שהוסמכו במסגרת שירותם הצבאי, לאור המחסור הרב בעובדים מקצועיים אלה.

סעיף 3 סעיף 29 לפקודה קובע לאמור:

רשימות

29. מנהל בית החולים חייב להמציא לידי הרופא הממשלתי אותן הרשומות הסטטיסטיות שיקבע המנהל מוזמן לזמן.

הוראה זו אינה מספקת לצרכים של היום. נחוץ לקבל מידע מפורט על מחלות - אמנם בלי ציון שמות החולים - לא רק בענין מחלות והומיות (בהתאם לסעיף 12 לפקודת

5. אחרי סעיף 61 לפקודה יבוא:

הוספת סעיף 61

61א. (1) נוכח רופא מחוזי, כי רשות סניטרית מקומית שבתחום מחוזו לא השתמשה בסמכות שניתנה לה לפי חלק זה או נמנעה לבצע תפקיד שנקבע לה בחלק זה, רשאי הוא, לאחר התראה ולאחר שנתן לרשות הסניטרית המקומית הזדמנות להשמיע הסבר, להשתמש באותה סמכות או לבצע אותה תפקיד במקום הרשות ועל חשבונה.
(2) לא ישתמש רופא מחוזי בסמכות לפי סעיף זה אלא לאחר שהתקין שר הבריאות, בהתייעצות עם שר הפנים, תקנות לכיצועו, ובהתאם לתקנות כאמור."

6. אחרי סעיף 64 לפקודה יבוא:

הוספת חלק 1

"חלק ו' 1 - סמכויות עזר"

64א. (א) מפקח שמינה לכך הרופא המחוזי רשאי להיכנס בכל עת סבירה לכל חצרים, לערוך בהם בקורת בדבר מילוי הוראות פקודה זו והתקנות על פיה, לבדוק כל דבר הנמצא באותם חצרים וליטול עמו דוגמאות לבדיקה מעבדתית.
(ב) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הסמכויות לפי סעיף 58 ולא לגרוע מהן.
64ב. (א) בקורת לפי סעיף 64א במפעל תעשייתי לא תבוצע אלא בידי מפקח שהוסמך לכך במיוחד בכתב.

דברי הסבר

סעיף 6 לשם יעול האמצעים למניעת מפגעים מוצע חלק חדש לפקודה: חלק ו' 1.
לסעיף 64א: סעיף 58 הקיים מסמך פקחים עירוניים וממשלתיים להיכנס לחצרים לעריכת בדיקות, אבל רק בשעות היום ולאחר מסירת הודעה מספיקה או על פי צו של בית משפט. הסעיף המוצע מסמך מפקח שרופא מחוזי מינהו לכך, להיכנס לחצרים בכל עת סבירה, מיד כשהוא מגלה מפגע וללא הוזהרה מוקדמת, ואף ליטול עמו דוגמאות לבדיקה מעבדתית (סמכות שהפקודה לא נתנה למפקח עד כה).
סעיף 64ב מכיל הוראות מיוחדות לגבי בקורת במפעלים. מפקח המבקר מפעל תעשייתי יהיה זקוק לכתב הסמכה מיוחד, ויתר על כן, הוא לא ייכנס לבקורת לבית מטבחיים, למיתקן ריסוס לצאן או למפעלים אחרים שנקבעו המצויים בתחום פעולת השירות הוטרינרי, אלא בליווי מי שהסמך אותו מנהל השירותים הוטרינריים.
לפי סעיף 64א יהיה מפקח לפי חלק ו' 1 המוצע (אך לא לפי שאר חלקי הפקודה כמו סעיף 58 הקיים) זקוק להסמכה נוספת מצד שר המשטרה. משקיבל הסמכה זו, תהיה לו הסמכות לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) לתקור אנשים בדבר עבירה שעליה הוא מנהל חקירה ולרשום את הודעת הנחקר; כמו כן יחול סעיף 3 לאותה פקודה, המחייב את הנחקר להשיב

ממשלתי שנתמנה לכך רשאי לבדוק רשומות רפואיות המתייחסות לאותו חולה ולררוש כל מידע הררוש לבי-רוח הענין.
לסעיף 62ב: כיום אין חובה להודיע למשטרה על חשד בפגיעת אדם עקב מעשה אלימות, וקיים ספק, לאור דין הסוד המקצועי לפי סעיף 387 לפקודת החוק הפלילי, ל-1936, אם רופא רשאי למסור הודעה מיזמתו. למעשה מודיעים רק בתי-חולים מסויימים למשטרה, ורק במקרים חמורים מאד. הסעיף החדש יסמך את שר הבריאות לקבוע ולהגדיר בתקנות חובת הודעה לתחנת המשטרה הקרובה על קבלת אדם פצוע, חסר הכרה או מת, כשיש חשש סביר שהיה מעורב במעשה אלימות.
סעיף 5 סעיף 61א יוכנס לחלק ו' של הפקודה, הקורב הוראות בעניני תברואה. חלק ו' מעניק לרשויות הסניטריות המקומיות סמכויות ומטיל עליהן תפקידים, אבל אין בו הוראות המבטיחות הפעלת הסמכויות ומילוי התפקידים בידי הרשות הסניטרית המקומית. הסעיף החדש יסמך את הרופא המחוזי, במקרה של מחדל, לפעול במקום הרשות הסניטרית המקומית, לאחר התראה ומתן הזדמנות לתת הסבר על המחדל. אולם כדי להבטיח מינהל סדיר, מוצע שלא ישתמש רופא מחוזי בסמכות החדשה אלא בתוקף תקנות ששר הבריאות יתקין לאחר התייעצות עם שר הפנים.

(ב) מפקח הפועל לפי סעיף 64א לא ייכנס לחצרים המפורטים להלן, אלא אם נלווה אליו מי שמנהל השירותים הוטרינריים הסמיכו לכך; ואלה החצרים: בית מטבחים, בית שחיטה לעופות, כריכת טבילה ומיתקן ריסוס לצאן, וחצרים אחרים שקבע אותם לענין זה שר החקלאות לאחר התייעצות עם שר הבריאות.

164. שר המשטרה יסמיך מפקח לפי חלק זה, בצו כללי או מיוחד לתקופה שלא תעלה כל פעם על 12 חדשים, לערוך חקירות, בחצרים שאליהם הוא נכנס מכוח סמכותו לפי חלק זה, לשם מניעת עבירות על פקודה זו והתקנות על פיה ולשם גילויין, ומשהוסמך כאמור יהיו לו כל הסמכויות הנתונות לקצין משטרה בדרגת מפקח או מעלה לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)², וסעיף 3 לאותה פקודה יחול על הודעה שרשם מכוח סמכות כאמור.

סמכות שוטר

164. (1) ועדת בטיחות שהוקמה במפעל לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954³, ובמקום עבודה שאין בה ועדה בטיחות – ועד העובדים, רשאים לפתוח בהליכים פליליים דרך הגשת קובלנה כאמור בסעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965⁴, נגד העובר על הוראות פקודה זו או תקנות על פיה במקום העבודה, בין שהוא המעביד ובין שהוא אדם אחר.

קובלנה פרטית

(2) רשאי להגיש קובלנה כאמור גם עובד שבמקום העבודה, הטוען שהעבירה פוגעת או עלולה לפגוע בבריאותו.

7. אחרי סעיף 65 לפקודה יבוא:

הוספת סעיפים
65א ו-65ב

65א. שר הבריאות, בהתייעצות עם שר החקלאות, רשאי לקבוע כללים לטיהור מי השופכין המיועדים להשקיה או למטרה כלכלית אחרת; נקבעו כללים כאמור, לא ישתמש אדם במי שופכין למטרה כאמור אלא בהיתר מאת שר הבריאות ובהתאם לתנאיו, ולא יינתן ההיתר אלא לאחר שהוכח להנחת דעתו של השר שהמים טוהרו במידה מספקת כפי שנקבע באותם כללים.

"איסור השקיה
בשפכים

דברי הסבר

סעיף 7 סעיף 65א המוצע יאפשר לשר הבריאות, בהתייעצות עם שר החקלאות, לקבוע כללים לטיהור מי-שופכין המיועדים להשקיה או למטרה כלכלית אחרת.

שטח פעולה זה הנו פרוץ היום ולמעשה ניתן להשקות במי-שופכין כל חלקת אדמה, לצורך כל שהוא. הסכנות התברואיות והבריאותיות הנובעות מכך הן רבות ויש צורך בהוראת חוק ברורה כמוצע למניעתן. השימוש במי שופכין ייתר בכפיפות לתנאי היתר שיתן שר הבריאות. אין כיום סמכות חוקית לבקורת על מכשירים רפואיים, שמספרם והשיבותם הולך וגדל. סעיף 65ב(2) המוצע יסמיך את שר הבריאות, באישור ועדת השירותים

נכונה על כל שאלה שהציגו לו המפקח, חוץ משאלה שהתשובה עליה עלולה להפלילו.

סעיף 64 המוצע יאפשר לוועדה בטיחות, שהוקמה במפעל לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954, או לוועד העובדים (במקומות שבהם לא קיימת ועדת בטיחות), לפתוח בהליכים פליליים בדרך של הגשת קובלנה נגד העובר על הוראות הפקודה או על התקנות לפיה, אף אם היה זה המעביד או אחד העובדים. הסדר זה מוצע משום שברוב המקרים מכירים העובדים את המפעל שהם עובדים בו ומיטיבים ומקדימים לעמוד על המפגעים במקום, יותר ממבקר הבא מבחוץ, ויש לאפשר להם לדרוש תיקון המפגע גם בדרך זו.

² חוקי א"י, כרך א', פרק ל"ד, עמ' 439.

³ ס"ח תשי"ד, עמ' 202.

⁴ ס"ח תשכ"ה, עמ' 161.

65ב. (1) בסעיף זה, "מכשיר רפואי" – מכשיר או אבזר לטיפול רפואי או לאבחון רפואי, לרבות מד-חום.

(2) שר הבריאות רשאי, באישור ועדת השירותים הציבוריים של הכנסת, לקבוע מפרטים למכשירים רפואיים וכללים לשמירה על בטיחותם ולבדיקתם, ומשעשה כן לא ייצר אדם מכשיר רפואי שאיננו מקיים את תנאי המפרטים או הכללים, לא ישתמש בו לצורך משלח ידו ולא יעבירנו לאחר בתמורה.

(3) שר הבריאות רשאי לקבוע כי השימוש במכשיר רפואי מסוג פלוני יהיה טעון רשיון מאת שר הבריאות וכפוף לתנאי הרשיון.

החלפת סעיף 71

8. במקום סעיף 71 לפקודה יבוא:

71. העובר על הוראה מהוראות פקודה זו או תקנות לפיה, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 5,000 לירות, ובעבירה נמשכת – קנס נוסף 100 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

עונשין

תיקון הוראות
עונשין

9. במקום כל עונש הנקוב בפקודה יבוא העונש שבסעיף 71 לפקודה כפי שנקבע בחוק זה.

דברי הסבר

סעיפים הענשים הקיימים בשל עבירות על הוראות 8 ו-9 הפקודה קלים מדי ומוצע להחמירם (העונש הקיים היום לפי סעיף 71 לפקודה הוא קנס 75 לירות). כן מוצע להוסיף הוראת עונשין על עבירות נמשכות, כי עבירות רבות על הוראות הפקודה והתקנות (מפגעים תברואיים, שימוש במכשירים רפואיים, השקיה במי שופכין) טבען שהן עבירות נמשכות.

הציבוריים של הכנסת, לקבוע למכשירים רפואיים מפרטים וכללים לשמירה על בטיחותם ולבדיקתם. התור צאה מהתקנות המפרטים והכללים תהיה חובה לייצר ולשווק רק מכשירים מתאימים למפרט וגם להשתמש במשלח יד רק בהם. סעיף 65ב(3) יאפשר להגביל את השימוש במכשירים מסויימים, בקביעת חובה לקבל רשיון, וברשיון יהיה אפשר לקבוע גם תנאים לשימוש.

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

המחיר 40 אגורות